

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра історії України

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Освітня програма Середня освіта (Географія. Англійська мова)

Спеціальність 014 Середня освіта (Географія)

Галузь знань 01 Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
історії України
Протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.

м. Суми – 2021

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Історія і культура України
Викладач	Бугрій Володимир Станіславович, Литвиновська Юлія Анатоліївна
Профайл викладача	
Контактний тел.	(0542) 685913
E-mail:	litvinovskaya.juliya@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=6179
Консультації	Консультації проводяться у вівторок о 12:30 год.; групові або одноосібні. Також можливі он-лайн консультації через інтернет ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.

Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є історичний процес та форми культури в Україні від найдавніших часів до сьогодення. Під історичним процесом розуміється послідовна зміна фактів і явищ у минулому людського суспільства, а формами існування культури вважаються матеріальна і духовна.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Історія та культура України у давню, середню та модерну добу.
2. Історія та культура України у новітній час.

Навчальна дисципліна «Історія та культура України» викладається на неісторичних спеціальностях Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Вона є діапредметною, оскільки синтезує в собі дві гуманітарні науки, споріднені за своїм змістовим наповненням: історію та культурологію. Історія вивчає минуле людського суспільства, а культурологія – розвиток культури, тобто усього, що створено людиною.

Ознайомлення з історією України, її культурою. сприятиме формуванню у бакалаврів високого рівня національної свідомості, готовності до діяльності в умовах полікультурного суспільства, здатності виступати в ролі генератора духовно-морального збагачення підростаючого покоління. Усвідомлення студентами цілісної картини вітчизняного історико-культурного процесу допоможе не лише зростанню їх загального інтелектуального рівня, а й утвердженню стійкої мотивації до розвитку власних здібностей та ерудиції. Разом з професійною підготовкою, знання історії та культури України дасть можливість майбутньому бакалавру більш ефективно адаптуватися у соціальне середовище та суспільну діяльність.

Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Історія та культури України» є розкриття у хронологічній послідовності історичних процесів та розвитку матеріальної і духовної культури в Україні.

Основними цілями вивчення дисципліни є оволодіння науковою періодизацією історії України, засвоєння характерних рис основних періодів української історії, їхніх особливостей, визначальних подій та явищ в кожному з них; узагальнення досвіду національного державотворення, традицій української державності, значення боротьби українського народу за її відродження та збереження; розкриття історії соціально-економічних та суспільно-політичних процесів в Україні, основних етапів українського національно-визвольного руху, його конкретного змісту і організаційні форм, визначення ролі і місця в українській історії видатних історичних осіб; висвітлення змісту і особливостей розвитку української матеріальної та духовної культури, її взаємозв'язок зі світовою культурою; розкриття найважливіших подій та явищ української історії в контексті світової історії, ролі України в системі міжнародних відносин.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Обов'язкова
		Рік підготовки:
1-й		
Семестр		
1-й		
Лекції		
16 год.		
Практичні, семінарські		
16 год.		
Лабораторні		
Загальна кількість годин – 120	0 год.	
	Самостійна робота	

		84 год.	
		Консультації:	
		4 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Результати навчання (компетентності)

Формулювання результатів навчання для обов'язкових дисциплін зорієнтовано та базується на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання), спрямовано на їх деталізацію. За результатами вивчення навчальної дисципліни за цією програмою суб'єкти повинні оволодіти наступними знаннями, уміннями і навичками:

Соціально-гуманітарна ерудованість	ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
Дослідницькі навички	ПРН 6. Знає та розуміє основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географії та суміжних наук, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географічної науки.
Комунікація	ПРН 9. Аналізує етногенез української нації, історичні документи за допомогою різних наукових методів, спираючись на принципи історизму, об'єктивності, зв'язку теорії з практикою.

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Модуль I. Історія та культура України у давню, середню та модерну добу			
Тема 1. Вступ до дисципліни. Україна в давні часи	2		4
Тема 2. Київська держава (Русь-Україна) та Галицько-Волинська держава		2	4
Тема 3. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (XIV–XVII ст.)		2	6

Тема 4. Початок Національно-визвольної війни українського народу (1648–1657 рр.). Утворення Української козацької держави	2		6
Тема 5. Боротьба за збереження Української козацької держави. Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.		2	6
Тема 6. Українські землі у другій половині XVIII – першій половині XIX ст.		2	4
Тема 7. Українські землі у другій половині XIX – на початку XX ст.	4		6
Модуль II. Історія та культура України у новітній час.			
Тема 8. Україна в Першій світовій війні. Початок Української революції (1914–1917 рр.)		2	6
Тема 9. Україна у період боротьби за відродження і збереження державності (1917–1921 рр.)	2		6
Тема 10. Встановлення й утвердження радянського тоталітарного режиму в Україні. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період (1921–1938 рр.)	2		6
Тема 11. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)		2	6
Тема 12. Україна у перше повоєнне десятиліття та в умовах лібералізації суспільства (1945–1964 рр.)	2		6
Тема 13. Україна у роки загострення кризи радянської системи (1964–1991 рр.)		2	6
Тема 14. Україна в умовах становлення державності (1991–2004 рр.)		2	6
Тема 15. Українська держава на початку XXI ст.	2		6
Усього годин	16	16	84

Політика курсу

Вивчення навчальної дисципліни потребує: виконання тестових завдань, самостійної роботи тощо; підготовки до лабораторних занять; робота з інформаційними джерелами, опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури.

Підготовка та участь у лабораторних заняттях передбачає: ознайомлення

з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення конспекту лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі тощо.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: теоретико-методологічні засади та методи геології. Розв'язання практичних завдань повинно як за формою, так і за змістом відповідати вимогам, що висуваються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

На лабораторних заняттях присутність здобувачів вищої освіти є обов'язковою, важливою також є їх участь в обговоренні всіх питань теми. Забороняється запізнюватись на навчальні заняття та пропускати їх без поважних причин. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані на консультаціях. Це ж стосується й студентів, які не виконали завдання або показали відсутність знань з основних питань теми. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу. Під час контрольних заходів забороняється використовувати джерела інформації, усні підказки, письмові роботи інших осіб, друковані книги, методичні посібники, телефони, планшети. Забороняється користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням.

Академічна доброчесність

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Неприпустимо надавати для оцінювання письмову роботу, підготовлену за участю інших осіб. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Система оцінювання та вимоги

Поточний контроль навчальних досягнень здійснюється протягом семестру на практичних заняттях. Результати (кількість набраних балів) фіксує викладач. Використовуються такі форми поточного опитування: усна відповідь за лекційними матеріалами, тестування, контрольна робота з відкритими питаннями, заслуховування повідомлень студента з довідковою інформацією, реферати, створення презентації з її обов'язковим показом та повідомленням, участь у обговоренні питань для контролю знань на лабораторних заняттях.

Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення студента

в освоєнні програмного матеріалу дисципліни і спрямований на необхідне корегування самостійної роботи студента. Сюди входить: методи усного контролю – бесіда, розповідь, доповідь студента, роз'яснення, відповіді на запитання. Усний контроль проводиться майже на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі. Викладач розробляє чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, доводить їх до відома студентів на початку вивчення навчальної дисципліни. Результати поточного контролю є складовою визначення підсумкової оцінки і враховуються науково-педагогічним працівником при визначенні підсумкової оцінки з даної дисципліни. До поточного контролю також відноситься виконання практичних завдань, бали за які враховуються у підсумкову оцінку.

При контролі виконання завдань, які винесені для самостійного, опрацювання, оцінці підлягають: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; вміння застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; написання рефератів; підготовка доповідей, презентацій тощо. Результати самостійної роботи фіксуються в журналі обліку роботи викладача. Бали, набрані студентом за виконання завдань з самостійної роботи, додаються до суми балів, набраних студентом з інших видів навчальної роботи з дисципліни.

У кінці семестру проводиться підсумкова контрольна робота. До контрольних заходів допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю. Результати контрольного заходу студента, який не з'явився на нього, також оцінюються «незадовільно» незалежно від причини. Відпрацювання контрольного заходу є обов'язковим.

Вид контролю іспит.

Іспит проводиться після вивчення всього або частини навчального курсу. Якщо студент виконав всі завдання лабораторних занять, звітував про результати самостійної роботи, написав підсумкову контрольну роботу, то він одержує відповідні бали за перераховані види роботи (не менше 35 балів) і допускається до здачі іспиту. На іспит виділяється 25 балів. Іспит проводиться згідно графіку та проходить в усній формі за білетами. Питання до підготовки до іспиту студент може отримати на кафедрі історії України. Явка на іспит студентів обов'язкова.

Якщо навчання відбувається з використанням дистанційних технологій, залік і іспит можуть проходити за тестовими технологіями.

Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з історії та культури України; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що випливають з наявних даних. на основі проблемної ситуації, виділяє проблему, конструює гіпотези і перевіряє їх. При цьому студент не має утруднень при відповідях на

	видозмінені завдання, вільно справляється із класифікаціями, типологіями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних робіт, володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом з геології.
82-89	твердо знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його; який не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
74-81	знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозміненій, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, здійснює перенесення дій.
64-73	має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв'язанні задач.
60-63	самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача, намагається зробити звіт про виконані дії.
35-59	не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.
1-34	має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота	Іспит	Сума
Модуль №1,2		
75	25	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно

82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

1. Історія та культура України: навчальний посібник / уклад. Дедурін Г. Г., Іванов С. Ю., Чорний І. В. – Харків: ХНУВС, 2017. – 108 с.
2. Бут О.М. Історія України (Деякі актуальні питання середини ІХ – поч. ХХ ст.): навч. – метод. посіб. /О.М. Бут, В.І. Шабельников. – Донецьк: ДонНУ, 2014.
3. Бугрій В.С. Історія та культура України: навчальний посібник. – Суми: ФОП Цьома С.П., 2017. - 318 с.
4. Іваненко В.В. Історія України: Метод. посіб. до семінар. занять для студ. природн. і техн. спец. /В.В.Іваненко, Г.Г.Кривчик. – Д.: ДНУ, 2015
5. Мицик Ю., Бажан О. Від трипільців до кіборгів: Коротка історія України.К., 2020.
6. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / пер. з англ. Р. Клочко. Х., 2016.
7. Греченко В.А.Історія та культура України: підручник. Харків, 2017. 320 с.
8. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації ХІХ–ХХ ст. К., 2019
9. Захарченко П.П. Історія держави і права України: Підручник. – К., 2004.
- 10.Залізник А. Стародавня історія України. К., 2012.
- 11.Історія української культури. Навчальний посібник /Головко О.В., Коршунова І.П. – Харків: ХДУХТ, 2011. – 52 с.
- 12.Короткий конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей та форм навчання/ укладач к. іст. н., проф. Міносян А. С.. – Х. : ХДУХТ, 2015. – 187с.
- 13.Культурно-побутові традиції українського народу. Короткий конспект лекцій для студентів усіх форм навчання з напрямів підготовки 6.030601«Менеджмент», 140101 «Готельно-ресторанна справа», 6.050502 «Інженерна механіка» / Міносян А. С., Коршунова І. П., – Харків: ХДУХТ, 2014.
- 14.Магочій П.-Р. Україна. Історія її земель та народів. /П.-Р. Магочій – Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2012. – 794 с
- 15.Сливка Ю.Ю. Політична історія України ХІХ – поч. ХХІ ст. Львів: Ін-т українознавстваім. І. Крип'якевича НАН України, 2015. 641 с.

16. Україні – 25: здобутки і випробування. Методична розробка. /Уклад. Ю.Д. Сакара, В.І. Ніколаєнко, Є.К. Шишкіна, Я.В. Мотенко. – Х.: НТУ«ХП», 2016.
17. Чорний Д.М. Історія Слобідської України: підручник. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 263 с.

Викладач професор В.С. Бугрій

Викладач Ю.А.Литвиновська